

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 445/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, zo sudcov Miroslava Duriša a Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., V. Tvrdeho 17, Čadca, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Chovanec, pre namietané porušenie základného práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 91/2017-735 z 22. februára 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 91/2017-735 z 22. februára 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 91/2017-735 z 22. februára 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a t o m u t o s ú d u n a d ě l š i e k o n a n i e .

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý u h r a d i ť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat

centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátskej kancelárii JUDr. Milan Chovanec s. r. o., V. Tvrdého 17, Čadca, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., V. Tvrdého 17, Čadca, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Chovanec, pre namietané porušenie základného práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 91/2017-735 z 22. februára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že najvyšší súd napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 11/2016-692 zo 14. decembra 2016 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 10 C 139/2003-602 z 3. novembra 2015, ktoré odôvodnila s poukazom na § 420 písm. e) a f) a § 421 písm. a) a c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Ďalej sťažovateľka uviedla: „*V napadnutom uznesení sa Najvyšší súd SR obmedzil na preskúmanie dôvodu podľa § 420 písm. e/ CSP a ostatné dôvody (§ 420 písm. f/, § 421 písm. a/, § 421 písm. c/ CSP) vymedzené v mojom dovolaní nepreskúmal s poukazom na rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 1 VCdo 2/2017 zo dňa 19.04.2017.*“ Následne poukázala na uznesenie ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2018

z 25. apríla 2018, ktorým ústavný súd zaujal zjednocujúce stanovisko vo veci kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP.

4. Sťažovateľka zároveň dodala: „Vzhľadom k uvedenému je zrejmé, že Najvyšší súd SR tým, že nepreskúmal všetky mnou uvedené dôvody podaného dovolania, a to jednak dve uplatnené vady zmätočnosti ako aj dôvody podľa § 421 CSP, porušil moje základné právo na prístup k súdu. Nakoľko je nesporné, že Najvyšší súd SR zasiahol vzhľadom k uvedenému právnomu názoru Ústavného súdu SR (PLz. ÚS 1/2018) do môjho základného práva na prístup k súdu a v jeho opätovnom rozhodnutí sa bude musieť vysporiadať so všetkými namietanými dôvodmi dovolania, v tomto štádiu konania ďalšie dôvody porušenia mojich základných práv súvisiacich s dôvodmi vymedzenými v podanom dovolaní, vrátane zásahov do mojich základných práv vykonaných rozhodnutím krajského súdu, pre ich predčasnosť neuvádzam...“

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR č.k. 4 Cdo 91/2017-735 zo dňa 22.02.2018 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 4 Cdo 91/2017-735 zo dňa 22.02.2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000,- €, ktoré je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 390,50 €, ktorú je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Milana Chovanca do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Uznesením č. k. III. ÚS 445/2018-14 z 28. novembra 2018 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

7. Najvyšší súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 13. decembra 2018 vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom č. k. KP 3/2018-99 z 15. februára 2019, ktorý bol ústavnému súdu doručený 1. marca 2019, v ktorom vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti a k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedol:

«... Sťažovateľka má za to, že odmietnutím dovolania bez zaoberania sa prípustnosťou podľa § 420 písm. f) CSP a dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP dovolací súd porušil jej právo na súdnu ochranu, rovnosť účastníkov konania a spravodlivý súdny proces.

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadaní pléna 25. apríla 2018 v konaní o zjednotení odchylných právnych názorov senátov... prijal uznesením pléna sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 toto zjednocujúce stanovisko...

Po tomto náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky aj v ďalších rozhodnutiach Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. sp. zn. IV. ÚS 49/2018 zo 16. mája 2018) v súvislosti s nepripustením kumulácie dovolacích dôvodov vyslovil, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

Z týchto dôvodov zastáva najvyšší súd názor, že sťažovateľkou namietané práva boli rozhodnutím najvyššieho súdu porušené.»

8. Ústavný súd 1. marca 2019 zaslal vyjadrenie najvyššieho súdu právnomu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 14 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku najvyššieho súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 25. marca 2019, v ktorom uviedol, že najvyšší súd sa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti stotožnil s dôvodmi podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky a potvrdil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou uvedeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň navrhol, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyhovel v plnom rozsahu, a tiež uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, ako aj stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci

11. Uznesenie č. k. III. ÚS 445/2018-14 z 28. novembra 2018 bolo prijaté senátom ústavného súdu v zložení sudca Rudolf Tkáčik (predseda senátu), sudkyňa Jana Baricová a sudca Mojmír Mamojka (sudca spravodajca). Vzhľadom na skutočnosť, že sudcovi Rudolfovi Tkáčikovi skončilo 16. februára 2019 funkčné obdobie, tento nález bol v súlade s Rozvrhom práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 schváleným na zasadnutí pléna ústavného súdu konanom 25. apríla 2019 prijatý senátom ústavného súdu v zložení sudkyňa Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Miroslav Duriš a Mojmír Mamojka (sudca spravodajca). Vzhľadom na uvedené senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

III.

16. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v namietanom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné. Sťažovateľka namieta, že porušenia uvedeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru sa najvyšší súd napadnutým uznesením najvyššieho súdu dopustil tým, že sa obmedzil len na preskúmanie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP, pričom ostatné dovolacie dôvody, konkrétne podľa § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, ktoré sťažovateľka tiež uviedla v podanom dovolaní, nepreskúmal s poukazom na rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej len „rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu“).

17. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

18. Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľky, ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 75/2018).

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

20. Vzhľadom na skutočnosť, že od prijatia rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu bola otázka zákazu kumulácie dovolacích dôvodov predmetom odbornej diskusie, ako aj vzhľadom na nejednotnosť názorov na pôde ústavného súdu týkajúcej sa otázky posúdenia ústavnej konformnosti záveru prijatého rozhodnutím veľkého senátu najvyššieho súdu, táto otázka bola aj predmetom zjednotenia právnych názorov senátov ústavného súdu v pléne ústavného súdu. Výsledkom toho bolo v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 25. apríla 2018 prijaté uznesenie pléna ústavného súdu, ktorého stanovisko je uvedené v nasledujúcom bode tohto nálezu, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 13 ods. 3 poslednej vety zákona o ústavnom súde viazané pri rozhodovaní ďalších obdobných vecí.

21. V zmysle stanoviska pléna ústavného súdu „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PLz. ÚS 1/2018).“.

22. Po preskúmaní predmetnej veci dospel ústavný súd k záveru, že uvedené stanovisko pléna ústavného súdu je aplikovateľné aj na vec sťažovateľky, pretože najvyšší súd neposúdil súbežne uplatnené dôvody prípustnosti jej dovolania, ale obmedzil sa len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. e) CSP, teda z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorú sťažovateľka uviedla na prednejšom mieste. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu (bod 1 výroku nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

24. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovriešenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3

písm. b) zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bod 2 výroku nálezu).

25. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

IV.

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27. Sťažovateľka požadovala finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd však finančné zadosťučinenie sťažovateľke nepriznal, pričom vychádzal z toho, že okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky sa v konaní náprava dosiahne najmä zrušením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie (bod 4 výroku nálezu).

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení

neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018. Keďže právny zástupca sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola navýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH tak v konaní pred ústavným súdom predstavujú celkovú sumu 390,50 € (bod 3 výroku nálezu). Podanie právneho zástupcu sťažovateľky ústavnému súdu doručené 25. marca 2019 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie, v ktorom by boli uvedené akékoľvek nové relevantné skutočnosti pre rozhodnutie vo veci samej, preto odmenu zaň nepriznal.

30. Náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2019